

20.05.2022

VN/14247/2021-SM-1

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAIKSI PELASTUSLAIN JA PELASTUSOPISTOSTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA

Sisäministeriö on 8.4.2022 Pelastusopistolle toimittamallaan lausuntopyynnöllä pyytänyt Pelastusopistolta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi pelastuslain ja Pelastusopistosta annetun lain muuttamisesta (VN/14247/2021-SM-1). Lausunto on pyydetty toimittamaan sisäministeriölle 205.2022 mennessä. Pelastusopisto kiittää mahdollisuudesta lausua.

2.3.1 Pelastustoiminnan johtaminen

Nykytilaa ja sen arviointia koskevan luvun alaluvussa 2.3.1 todetaan, että pelastuslain 34.1 §:stä ja 26.1 §:stä johtuen pelastustoimen johtavalla pelastusviranomaisella tarkoitetaan tähän tehtävään määrättyä henkilöä, eikä hyvinvointialueen asianomaista monijäsenistä toimielintä.

Pelastusopisto näkee edellä mainitun erillisen kirjaamisen hallituksen esitykseen hyvänä asiana, mutta katsoo, ettei kirjausta tulisi sijoittaa nykytilan arviointia koskevaan lukuun. Pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy hyvinvointialueille vuonna 2023, josta johtuen kirjaus olisi syytä siirtää ehdotuksen vaikutuksia viranomaisten keskinäisiin suhteisiin koskevaan lukuun 4.2.2.1.

2.3.3 Pelastustoiminnan johtaminen ja johtoryhmä

Nykytilaa ja sen arviointia koskevan luvun alaluvussa 2.3.3 todetaan, että ympäristönsuojelun asiantuntijan kuuleminen tarvittaessa olisi perusteltua myös pienemmissä vahingoissa, joissa ei välttämättä tarvetta johtoryhmän perustamiselle.

Pelastusopisto kiinnittää ensinnäkin huomiota verbin puuttumiseen sivulauseesta. Toiseksi Pelastusopisto katsoo, että termi ”pienemmät vahingot” tulee korvata asiayhteyden sopivammalla käsitteellä. Ympäristönsuojelun asiantuntijalle tulee varata tilaisuus tulla kuulluksi öljy- ja kemikaalivahinkojen pelastustoimintaa varten perustettavassa johtoryhmässä. Kuulemista ei siis ole nykyäänkään rajattu ”suurempiin vahinkoihin”.

2.3.4 Pelastustoiminnan kustannukset

Nykytilaa ja sen arviointia koskevan luvun alaluvussa 2.3.4 todetaan, että hyvinvointialueen pelastusviranomaisten päätöksellä syntyviä kustannuksia ei ole perusteltua rahoittaa erikseen erillisellä valtionrahoituksella.

Nykykäytännön mukaan pelastuslaitoksilla on ollut mahdollisuus saada erillinen korvaus, mikäli onnettomuuden torjuntakustannukset ovat nousseet kohtuuttoman korkeiksi. Pelastusopisto katsoo, että käytännön muuttuminen tältä osin voi aiheuttaa merkittäviä taloudellisia vaikutuksia pelastuslaitoksille laajoissa pelastustoimen tehtävissä.

Pelastuslain 2 a §; Määritelmät

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan pelastustoiminnalla tarkoitetaan tehtäväälaa, joka koostuu tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäisystä sekä pelastustoiminnasta.

Pelastusopiston näkemyksen mukaan tulipalot ovat yksi onnettomuustyyppi, eikä niitä ole tarpeen korostaa muihin onnettomuustyyppisiin verrattuna. Pelastusopiston näkemyksen mukaan tulipalo-sana tulisi poistaa tarpeettomana ja viitata ainoastaan onnettomuuksiin.

Pykälän 5 kohdan mukaan pelastuslaitoksella tarkoitetaan pelastustoimen tehtäväälaan kuuluvien palveluiden omasta tuotannosta vastaavaa hyvinvointialueen organisaatiota.

Pelastuslain 32 §; Pelastustoimen sisältö

Hallituksen esitysluonnoksessa on esityksen vaikutuksien arviointia koskevassa 4.2 luvussa todettu, että tilannekuvatoimintaan liittyvät velvoitteet kuuluvat jovoimassa olevan lain mukaan pelastustoimintaan ja siten siitä vastuussa olevien viranomaisten velvollisuuksiin. Siten pelastustoimintaa ja sen johtamista sekä tilannekuvatoimintaa koskevalla ehdotuksella ei ole nähty olevan vaikutuksia viranomaisten pelastuslain mukaisiin tehtäviin.

Pelastuslain 32 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaan pelastustoimintaan kuuluvat muun muassa momentin 1–5 kohdassa mainittuihin tehtäviin liittyvät johtamis-, viestintä-, huolto- ja muut tukitoiminnat. Kohtaan on ehdotettu lisättäväksi selkeyden vuoksi pelastustoimintaan kuuluvaksi tehtäväksi tilannekuvatoiminta.

Alueellisten tilanne- ja johtokeskusten tehtävänä olisi muodostaa ja ylläpitää jatkuvaa tilannekuvaa toimialueensa onnettomuuksista ja sellaista häiriötilanteista, muista tapahtumista ja niiden uhkista, joilla voi olla vaikutusta pelastustoiminnan tehtäviin tai valmiuteen sekä muodostaa ja ylläpitää pelastustoiminnan palvelujärjestelmän valmiutta kuvaavaa tilannekuvaa, joka sisältää tiedot pelastustoiminnan palvelujärjestelmän toiminnasta ja kuormituksesta, henkilöstö- ja materiaaliressusseista sekä tukipalveluiden toiminnasta sekä jakaa salassapitosäännösten estämättä valtakunnalliselle tilanne- ja johtokeskukselle sekä sisäministeriön pelastusviranomaiselle sen tehtävien hoitamista varten tarvittavat tiedot. Tilanne- ja johtokeskusten tehtävistä voitaisiin säätää tarkeemmin sisäministeriön asetuksella.

Pelastusopiston näkemyksen mukaan pelastuslain 32 §:ssä tarkoitettu pelastustoiminta ei ole edellyttänyt tilannekuvan ylläpitämistä siinä laajuudessa kuin

sitä ehdotetaan hallituksen esitysluonnoksella nyt edellytettävän. Pelastusopiston näkemyksen mukaan tämä tulisi ottaa huomioon esityksen vaikutuksia arvioitaessa.

Pelastusopiston näkemyksen mukaan tilannekuvan ylläpitämisessä on kyse merkittävästä tehtävästä, joka tulisi sijoittaa omaan kohtaansa kyseisessä momentissa.

Pelastuslain 36 §; Pelastusviranomaisen toimivaltuudet

Pelastuslain 36 §:än ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jonka mukaanpykälässä tarkoitettuja toimivaltuuksia voitaisiin käyttää myös onnettomuuden ilmeisesti uhatessa. Pelastusopisto pitää ehdotettua lisäystä hyvänä ja tarpeellisena.

Ehdotetun pykälän yksityiskohtaisten perusteluiden mukaan tällainen tarve voi olla esimerkiksi 36 §:n 1 momentin 4 kohdan perusteella annettava määräys väestönsuojien käyttökuntoon laittamiseksi. Lakiehdotuksen ja rinnakaistekstien mukaan toimivaltuuksilla viitataan 34 §:n 1 momenttiin. Pelastusopiston käsityksen mukaan momentin tarkoituksena on viitata 36 §:n 1 momenttiin, jossa muun muassa säädetään suojautumisesta ja suojaväistöistä. Pelastusopiston tulkinnanmukaan kyse on kirjoitusvirheestä.

Pelastuslain 91 §; Toimenpiderekisteri

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan viittaus kumottuun 25 §:ään muutettavaksi viittaukseksi 27 §:n 4 momenttiin.

Pelastuslain 27 §:n 4 momentin mukaan alueen pelastustoimen ja pelastuslaitoksen tehtävistä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Hallituksen esitysluonnoksessa muut viittaukset 25 §:än on korjattu viittauksella 2 a §:n 2 momentin 6 kohtaan. Pelastusopiston näkemyksen mukaan viittaus tulisi muuttaa samoin kuin muissakin tapauksissa hallituksen esitysluonnoksessa.

Pelastuslain 93 §; Valvontarekisteri

Pykälän 1 momenttiin esitetään lisättäväksi, että valvontarekisteriin saisi tallentaa myös 8 §:ssä tarkoitettut kulotusta koskevat tiedot.

Valvontarekisteriin on tarkoitettu tallennettavan tietoja palotarkastusten toimittamista sekä rakennusten ja laitteiden käyttöturvallisuuden valvontaa varten. Pelastusopiston näkemyksen mukaan kulotuksen ilmoittamista koskevat tiedoteiole tarkoituksenmukaista tallentaa valvontarekisteriin sen käyttötarkoituksen näkökulmasta.

Pelastusopistosta annetun lain 2 a §; Muussa EU- tai ETA-valtiossa hankitun ammattipätevyyden tunnustaminen

Pelastusopisto pitää ehdotettua ammattipätevyyden tunnustamista koskevan toimivallan siirtoa Pelastusopistolla hyvänä asiana siltä osin kuin kyse on sen itse antamasta koulutuksesta. Pelastusopistolla on parhaat edellytykset arvioida sen itse laatiman opetussuunnitelman tavoitteiden täyttymistä ja vastaavuutta. Ammattipätevyyden tunnustamista koskevaan prosessiin ei ole tarkoituksenmukaista sisällyttää eri viranomaisia enempää kuin on välttämätöntä.

Pelastusopisto ei katso sillä olevan Opetushallitusta parempia edellytyksiä arvioida nuohoojan ammattipätevyyden tunnustamista. Mikäli ammattipätevyyden

tunnustaminen kuitenkin katsotaan tarkoituksenmukaiseksi siirtää sisäministeriön hallinnonalalle, on se tarkoituksenmukaista sisällyttää Pelastusopiston tehtäviin. Mikäli ammattipätevyyden tunnustaminen päädytään siirtämään Pelastusopiston tehtäviin, tulee tällöin tarkastella myös koulutuksen tutkintovaatimusten vahvistamisen siirtämistä Pelastusopistolle. Hallituksen esitysluonnoksen mukaan vastuu tutkintovaatimusten vahvistamisesta säilyisi edelleen Opetushallituksella, vaikka ammattipätevyyden tunnustaminen siirrettäisiin siltä Pelastusopistolle. Pelastusopisto kiinnittää erityistä huomiota riittävien resurssien varaamiseen sille siirrettäessä lisää tehtäviä.

Hallintojohtaja

Johanna Saukkonen

Lakimies

Mikko Hietanen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Pelastusopisto 20.05.2022 klo 14:49. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu

Sisäministeriö